

„A legnagyobb festőknek talán éppen ez a titkuk: vitathatatlan festői nagyságuk, tökéletes technikai tudásuk mellett a személyiségük is átütő erővel jelenik meg képeiken, időtlen, utánozhatatlan és egyedülálló stílust teremtve.”

FERENCZY KÁROLY (1862-1917)

Porcelán papagájok II. | Porcelain Parrots II., 1910

64 | 92
aukción | tétel

FERENCZY KÁROLY (1862-1917)

Porcelán papagájok II. | Porcelain Parrots II., 1910

Olaj, vászon | Oil on canvas, 42,5x54,5 cm
Jelzés nélkül | Not signed

Kezdő ár | Starting price: 6 000 000 Ft | 17 391 EUR
Becsérték: 8 000 000 – 12 000 000 Ft
Estimate: 23 188 – 34 783 EUR

OEUVRE-JEGYZÉK | OEUVRE-CATALOGUE NR.:

302. In: Ferenczy. Ferenczy Károly (1862-1917) gyűjteményes kiállítása.
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2011. november 30. - 2012. május 27.

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

Egykor Nemes Marcell (1922-1934) tulajdonában

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Tavaszi Kiállítása. Műcsarnok, Budapest, 1911., katalógus: 26.
Az Ernst Múzeum aukció XLIX. Nemes Marcell magyar képgyűjteménye. Második rész, Ernst Múzeum, Budapest, 1934. április 15-22., katalógus: 20.
A Magyar Királyi Postatakarékpénztár XCV. aukció, Budapest, 1940. október 6-8. katalógus: 125.

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:

Ferenczy. Ferenczy Károly (1862-1917) gyűjteményes kiállítása.
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2011. november 30. - 2012. május 27., katalógus: 254.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

Genthon István: Ferenczy Károly. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1963. 119. kép
Genthon István: Ferenczy Károly. Corvina Kiadó, Budapest, 1979., katalógus: 282. 171. kép
Sármány-Parsons Ilona: Ferenczy Károly. Kossuth Kiadó, Budapest, 2008. 48. kép

FERENCZY K.

1. Rippl-Rónai József: Nemes Marcell portréja, 1912 2. Ferenczy Károly a teraszon. 1910-es évek

Kevés olyan alakja van a magyar kultúrának, akit ilyen egységes, mitikus tisztelet övez, mint Ferenczy Károlyt. Kivételes művészi tehetsége egy érzékeny, elegáns, művelt és tisztességes jellemmel párosult, akit tanítványai és pályatársai, valamint a korszak meghatározó szakírói is feltétel nélkül elismertek.

A legnagyobb festőknek talán éppen ez a titkuk: vitathatatlan festői nagyságuk, tökéletes technikai tudásuk mellett a személyiségük is átütő erővel jelenik meg képeiken, időtlen, utánozhatatlan és egyedülálló stílust teremtve. Rippl-Rónai derűs elbeszélő kedve, Vaszary János életszeretete vagy éppen Mednyánszky László panteisztikus természetfelfogása: személyiségük elválaszthatatlan a művészetüktől.

Ferenczy kisszámú életművében nem gyakoriak a csendéletek, 1910 körül azonban több "állatos" kompozíciót festett.¹ A műfaj iránti figyelem, a csendéletek fokozott előtérbe kerülése a festészetben a korszellemmel is magyarázható. „A 19. század soha addig nem tapasztalt változást hozott mind az egyéni, mind a közösségi értékekben, átalakult a természet, megváltozott a táj, s ezzel együtt az ember közvetlen környezete is. Sarkítva fogalmazva, alig maradt valami, ami az évszázadok során változatlan maradt, talán csak az almák, cipők, tányérok, vázák, virágok. Ezért fordult Cézanne a csendélet felé, és ezért vált az alapvetően új művészetfelfogásban a csendélet a legfontosabb műfajjá.”²

A fiatal generáció progresszív szemléletű tagjai rendszeresen ingáztak Párizs és Nagybánya között, jól ismerték Cézanne és a fauveok munkásságát, amelynek itthon is hangot adtak. De Budapesten is lehetőség nyílt a kortárs irányzatok megismerésére a Nemzeti Szalon modern francia mestereket, valamint Cézanne-t és Gauguin-t bemutató tárlatain. Ferenczyról pedig tudjuk, hogy nagyon alapos és mély tudása volt nemcsak a klasszikus festészetéről, hanem figyelemmel kísérte a modern művészeti törekvéseket is.

Ferenczyt azonban nem Cézanne vagy az őt példaképüknek tartó fauveok tömör szerkezetű gyümölcscsendéletei inspirálták – véli Bellák Gábor. Sőt, kompozíciói éles ellentétben állnak nemcsak a Nyolcak Cézanne-i alapokon nyugvó csendéleteivel, de ugyanígy nem hasonlítható össze a MIÉNK alapító pályatársak, Rippl-Rónai József vagy Fényes Adolf hasonló témájú festményeivel sem. „Nem robbantja szét a teret és a formát, nem szedi ízekre, nem analizálja, hanem körüljárja, letapogatja, sőt tulajdonképpen lesimítja azokat az éleket és sarkokat, amelyek az avantgárd festőknél olyan fenyegetően tördelik és szabdalják a képfelületet. A háttér valójában mint egy védőburok öleli körbe motívumait, kiiktatva nemcsak a külvilág hatásait, hanem azon az egy, magában álló tárgyon kívül mindent. Ferenczy csendéleteire nem lehet úgy tekinteni, mintha a művész lemondana a nagy témáról. Ananászai, kisebb, tömött virágcsokrai, porcelánpapagájai nem kisszerű, tárgyi mivoltukban érdekesek. Ezek a tárgyak a művész által keresett legelemibb formák hordozói. Nem absztrakt formák, de szinte az absztrakció határán állnak. Ferenczy számára éppen azért fontosak, mert egyszerre képesek még őrizni tárgyi jelentésüket, formai egyértelműségüket, miközben lényegében a fényvel és színnel átítatott forma, a tiszta festői forma megjelenésének médiumai.”³

Ferenczy számára tehát a tárgyak – ananászok, porcelán madarak, kalácsok – más festői problémát dolgoznak fel, mint a geometrikus formákból építkező gyümölcscsendéletek. Erős kapcsolatot mutatnak viszont Manet 1880 körül készült festményeivel. A beállítás is hasonló: plasztikusan megfestett, súlyos drapéria előtt néhány tárgyat helyez el, amelyeket közeli perspektívában ábrázol.

A Porcelánpapagájok három változatban ismert. Ferenczy egy témából több variáns is készített, ám ahogy Réti István megjegyezte: „a változatok pedig sohasem üzleti célú másodpéldányok, sohasem pusztán ismétlések, hanem kompozícióban vagy megfestésben mindig a jobb megoldás próbáját jelentik.”⁴ A most aukcióra kerülő remekmű kiváló minőségű illusztris provenienciája is alátámasztja: egykor a magyar műgyűjtés talán legjelentősebb és legismertebb figurájának, Nemes Marcellnek a gyűjteményében volt, reprodukciója pedig valamennyi, Ferenczyval kapcsolatos kiadványban megtalálható.

KELEN ANNA

3. Édouard Manet: Citrom, 1880
Musée d'Orsay, Párizs

4. Édouard Manet: Hal és angolna, 1864
Musée d'Orsay, Párizs

JEGYZETEK:

- 1 Bellák Gábor: Összegzés, vagy áösszegzés – Ferenczy Károly csendéleteiről. In.: Ferenczy Károly (1862-1917) gyűjteményes kiállítása. Szerk.: Boros Judit – Plesznivny Edit, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2011.
- 2 Bellák, 120. oldal
- 3 Bellák, 121. oldal
- 4 Réti István: Nagybányai művészek. Nyugat, 1924., 8-9. sz.

